

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hord-
va vagy vidékre postán
küldve
Egész évre 6 ft — kr
Fél évre 3 ft — kr
Negyedévre 1 ft 50 kr

Hirdetések díja:
□ centiméterenként 3
kr. Kereskedők és gyá-
rosok külön árkedvez-
ményben részesülnek.
Bélyegdíj 30 kr.

Nyilttér sora 20 kr.

KÖZÉRDEK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztői iroda

és
kiadóhivatal:

CIRNER és LINGNER
Főter 38. szám alatt,
hova ugy a lap szelle-
mi részét illető köz-
lemények, mint az
előfizetések és
hirdetések bér-
mentesen küldendők.

Kéziratok nem adat-
nak vissza.

Regeneráció.

Nemrég rámutattunk e helyen arra az éles ellentétre, amely a nemzeti párt vezére és ugyane párt elnöke közt a legfontosabb politikai kérdésekben jelentkezett. A főembereknek ezt a nevezetes összekülömbözését még kiválóbban illusztrálja a párt egy harmadik oszlopos tagjának beszámoló beszéde, mely ugyszólván elejétől végig erős polemia Apponyi gróf egyházpolitikai, de főleg közjogi magatartásával.

Ifj. Ábrányi Kornél, a „Pesti Napló“ volt szerkesztő tulajdonosa, hazai zurnalistikánk egyik legragyogóbb tollu tagja és Apponyi gróf régi parthive, dédesi beszámolójában a maga és pártja összes büneiért mint képviselő elmondta a pater peccavi-t. Az egyházpolitikában határozottan karhóztatja a néppárti reakció revíziós törekvéseit, melyekre a párt vezére nem talált egyetlen elítélő szót sem. Elmondja továbbá nézeteit a nemzeti konzervatív politika értékét illetőleg. „Ma a konzervatív jelszó, szembe állítva a szabadelvűséggel, egyetlen egy ponton sem jelentheti a

megegyezést a szabadelvűséggel. Ma a konzervatív jelszóban a felekezeti gyűlölet, az osztályok elzárkozása és az antiszemizmus szenvedélyei lappanganak.“

Lényegesen módosultak nézetei a harczmodorra nézve, melylyel a pártok a parlamentben és a sajtóban egymás ellen küzdenek. A közjogi serelmek hangoztatását nem tartja szükségesnek ez idő szerint, mitán látta azt a példátlan alkotmányos korrektséget, melyet a király az egyházpolitikában tanusított s látta azt az őszinte szeretetet, melyet ő felsége az ezredéves ünnepélyek alatt a magyar nemzet irányában kimutatott. „Ilyen nagy és nemes uralkodóval szemben semmi ok sem lehet a bizalmatlanságra.“

Igy látva a dolgokat, természetesen szükségesnek tartja, hogy a közjogi alapon álló pártok egymáshoz közeledjenek és ha lehet, egyesüljenek.

A közös hadsereg nem ok a közjogi kérdések napirenden való tartására. Mert a közös hadsereg nemcsak hogy

nem akadály a magyar nemzeti ideálok megvalósításának, hanem maga is egyik segédeszköze, sőt a nemzetiségi izgatásokkal szemben védő fala annak. A külpolitikát is a magyar nemzet bátran tekintheti felségjognak és annál nyugodtabban rábízhatja az uralkodóra, mert ami e tekintetben magyar érdek, az eo ipso a dinasztia érdeke is....

A dédesi szózat, szembeállítva a Horánszky Nándor és Apponyi gróf újabb nyilatkozataival — ismételve hangsúlyozzuk — éles világot vet a nemzeti pártban lábra kapott disszoluciónak. Ha Ábrányi ki is jelenti, hogy ellenkező álláspontja daczára hiva marad Apponyinak, ha Horánszky ma még tagja is a nemzeti pártnak, a vajadás azért megkezdődött és a regeneráció többé fel nem tartóztatható.

Apponyi Albert, a nagy tehetség, a tiszta jellem, hova-tovább teljesen magára marad az ő saját külön, intranzigens se-hús-se-hal-politikájával.

TÁRCSA.

A boldog szerelem.

De hát mi is az a boldogság,
Mit szerelem adhat csupán,
A mivel föl nem érhet semmi,
Mert semmi más nem edes igazán?
Mondd, kínzó angyalom te, mond csak
Keservet szerző edesem:
Tudod-e — s ha tudod, taníts meg —
Mi az a boldog szerelem?

Az-e, ha te is csak azt érzed
És azt gondolod, a mit én?
Ha egymást oly forrón szeretjük,
Mint senkit e föld kerekén?
Ha megteszünk egymásért mindent,
Mit senki másnak sem soha?
S ha idegenre nem téved még
Ajkadnak sem egy mosolya?

Az-e a boldog szerelem, ha
Enyém minden pillanatod,
Egész lényed, mit sem titkolva,
Nem egy kicsiny gondolatot?
Vagy az, hogy kézenfogva, együtt
Futjuk meg vándoréletünk,
S átszellemülten, kéz a kézben,
Ajk ajkon, mézet szedhetünk?

Az-e a boldog szerelem, ha
Lemondunk, önként, szabadon
S örömmel az egész világról:
Maradjon kincs, fény, vigalom,
A hiúságnak minden álma,
S a színelő, rossz emberek —

Csak mink legyünk egymás eszménye,
S felejtünk minden egyebet!?

Mondd! szállj magadba s így felelj, de
Szívedből s őszinten nekem:
Hiszed-e azt, hogy ez a boldog,
Viszonzott igaz szerelem?
... S ha igen: kínzó démonom te,
Miért nem szeretsz igazán?
Miért nem vagy áldó angyalom, te
Kaczer, számító csalfa lány!?

(+)

Az alezredes leánya.

Irta: Sz. Török István.

Az alföld egyik élénk társadalmi városa a többek között arról volt nevezetes, hogy a helyőrséget képező huszárság tisztí kara a legörvendetesebb egyetértésben, mondhatni barátságban élt a városi polgársággal.

Hirtelen megváltozott azonban e kellemes helyzet, midőn a helyőrség parancsnokságát Schlosser alezredes vette át. Nem ugyan azért, mintha az új alezredes a polgári elem iránti szívélyes barátság tekintetében nem közelítette volna meg elődjét, mert lekötelező nyájasságával meg tudott nyerni mindenkit, ki vele csak egyszer is érintkezett; hanem a tisztí kar között idézett elő valóságos forrongást az új alezredesnek az az elragadó tünderfényű csillaga, minőt még királyok sem adományozhatnak, melyhez hasonló igézetet festő esetje még

nem vetett vászonra — leánya, a tizenhat éves Irma. A nyalka huszártisztek nem tömjéneztek többé a város híres szépségeit, hanem egyedüli boldogságukat abban keresték, hogy a szép tündérnek reájuk tévesztett tekintetét nekik szántaknak hinni szerencsések lehessenek. Egész nap a tündérlak alatt — mint ők nevezték — csörteték kardjukat, s ha olykor-olykor a függöny alatt meglebbentek a szöke, bodor hajfűrtök, a harcz vértiszomjazó vitézei valami istennő szerencsés rabszolgáinak érezték magukat.

De miként a boros fellegekkel eltakart egek kárpitját is áthatítja a cikázó vilám, hogy nyílásán átragyogjon a mennynek vakító fényessége, úgy hatott a tündér Miczike szívébe is egy szelid pillantás.

Vidám lelke többé nem reagált a tiszték leha szóvirágaira, kedélye borongós lett, s a legkedélyesebb társaságban is elmerengett hosszan és némán a tárgyaltalan semmisségbe.

Rémülve vették észre a reájuk nézve le-sújtó jelenséget a tiszték is, de a legélesebb körültekintés mellett sem tudták feltalálni az igazi okot.

Legjobban fájlalta a váratlanul bekövetkezett mellőzést Fretsch hadnagy, ki elég naiv volt magát abban a boldogító hitben ringatni, hogy a szép tündér kegyeiben az

A mi kedves testvéreink.

(h.) Dühöng a „Tribuna“, dühöng szertelenül. És, oh csodák-csodája, ez alkalommal nem ellenünk magyarok ellen. Legalább nem első sorban. Kedves vérei ellen kel ki. Oláh csordának ezimezi azon 60—70 főből álló csapatot, mely Szász József főszolgabíró vezetése alatt a vármegye nagyenyedi járásából meglátogatta a millenáris kiállítást! Teszi pedig ezt egy nagyenyedi levelezőjének értesítése nyomán. Nos mi nem kutatjuk ezen „telkiismeretes“ levelező kiletét, (ismerjük rég a kedvest!) egyeni nézetét sem akarjuk turbálni, azon egyeni nézetét, mely csordának deklarálja azon véreit, kik elég merészek voltak a magyarok kiállítását megtekinteni. Sőt ha a „Tribuna“ csak ezen kijelentésénél marad, még csak tudomást sem vennék szertelen haragjáról. Ámde a „tárgyilag os“ tudósító tovább megy és becses lapját úgy informálja, hogy az a 60—70 ember a maga eszétől, a maga vágyait követve, soha fel nem kereste volna a kiállítást, hanem mikor azt tette, részint a gyakorolt pressziónak engedett, részint megfizette magát! És a becses lap, mert a beszéd szája ize szerint vagyon, híven reprodukálja is a tudósítást, pedig talán ő maga is tudja, hogy ez nem igaz, s pedig hogy ezen kijelentésének egyik részével piszkolja saját véreit. Reprodukálja, illően lehordva a „csordát“ ezen tettéért, s természetesen kellő világításba helyezvén azokat is, — jelen esetben bennünket — kik ilyen eszközökkel dolgoznak.

Nos hát mi nem védjük magunkat a presszió és megfizetés vádjá ellen, ezt méltóságunkon alólinak tartjuk, amellett, hogy a vád nevetséges is. Az a bizonyos tudósító úr épen olyan jól tudja, mint jó magunk, hogy ez a vád mennyiben bir alappal, mert az csak nem megvesztegetés, hogy a fehrándulók ugyanazon kedvezményeket élvezték, melyeket élvez minden csoportos fehránduló, és az csak nem presszió, ha a fő-

szolgabíró, híveinek kértére és egyenes oharjára, rendezí a fehrándulást.

Azután valóban oly nagy crimen a „Tribuna“ és „elfogulatlan“ tudósítója szemében, ha az a szegény havasalji nép kissé tágitani akarja látkörét? Ha kiragadva magát a rideg mindennapiságból, tudni kívánja, hogy mi történik odakint a nagy világban? Ha lerázva magáról az ilyen tudósítófélektől reá oktrojált tudatlanságot, legalább a látás érzékét illetőleg hasonlítani akar szerecsesebb életviszonyok között élő ember-társaihoz?

Hát csordának kell-e ezért nevezni saját véreit? Szemükbe kell vágnia a megfizetés vádját? Nem-e inkább örvendeznie kellene, hogy imé, az én — állítólag — sokat szidott népemnek is van érzéke a szépíránt, a haladás íránt?

Nem bizony, mert akkor az a szegény elvakított „csorda“ látni fogja, hogy azok a magyarok, oda fent, országuk szívében, nem tekintik vörös posztónak az oláh szót, szívélyesen fogadják, mint testvért, és akkor hátha kinyílik szemük és nehezebben megy a népamítás, ami pedig csak hoz valamit a „Tribuna“ konyhájára, . . . na meg a tárgyilag os tudósító urakéra is! Ne bántsa a „Tribuna“ ezeket a szegény embereket, ne keserítse meg azon örömlüket, hogy ők is láthattak olyasmít, mit álmukban sem képzelhetek, és mindenek felett ne haragudjon azért, hogy ezt a magyar kormány tette lehetővé, atyai és minden fiára kiterjedő gondoskodásával, mert hát lássa, aki haragszik, annak nincsen igaza!

Városunk fejlődése.

A közelmúltban szokatlan lendületet vett városunkban az építkezés s úgy ennek, valamint a már kész kövezésnek, a lerakott koczkakó járdáknak szemlélete jóleső érzéssel és örömmel tölt el bizonyára mindnyájunkat, látva, hogy városunk is kimozdult konzervatív nyugalalmából s megakasztott

anyagi forrásainak megnyíltával a modern fejlődés útjára lépett.

Az eddig végzett járdamunkálatok, kiigazított levezető csatornák míg egyfelől már magukban véve megbecsülhetetlen kényelmet szolgáltatnak s a város kinézését emelik, másfelől módot nyújtanak a megkívántató rend és tisztántartás könnyebb keresztülvitelére s fenntartására. Különösen a Szentkirály és Tövis utcák váltottak szebb képet ugyesen kitervelt és végrehajtott kiegyenestéseikkel. Nemsokára kész lesz az átjárók befejezésével az összeköttetés az oldaljárdák között s ezzel a megfelelő területen belől teljes járdahálózat álland rendelkezésünkre.

Amidőn ezekről szívesen megemlékezünk, biztat egyuttal a remény a további haladás íránt is. Mint halljuk, tervbe is van véve a Nemzeti Szálloda melletti saroképületnek megvétele s a kettőnek ujjaépítése egygyé, ha utóbbi megvehető volna a főiskolától. Ha ez sikerülne, nemcsak egy új épülettel gazdagodnánk városunk, hanem a saroképület szegletének levágásával a kollégiumi főépület is, mely most nagy részében el van takarva, jobban kifejthetné hatását. Egyuttal e kérdés megoldásától függ a már régóta óhajtott táncsterem felépítése is, amire égető szükség van, mert a mostani ósdi, kormos falu és szennyes levegőjű „régí nagyterem“ már-már alig tartható fenn síralomházi kinézésével. Bizonyára ennek megvalósítása volna legsürgősebb, mert alkotni való elég van, de csak megfelelő anyagi szükséglet és öntudatos program határozhatja meg a további teendők sorozatát. E lapok hasábjain már több nagyszabású tervnek eszméje pendített meg, azonban, főként mert csak a messzi jövőben várható azoknak megvalósítása, s viszonyaink között majdnem elérhetetlen távoli óhajoknak látszanak, behatóbb megbeszélés stádiumába sem juthattak.

Ilyen terv gyanánt olvastuk egy egyenes utvonálnak megnyitását a piacról a vasuti

első helyet foglalja el. Fel is tette magában, hogy, ha élete árán is, de addig nem nyugszik, míg a dolognak rejtett okát ki nem deríti.

És a sors végzetszerű szeszélye társul szegődött szándékának megvalósításához.

Mert épen akkor találta lesbeli útját a tündérlak körül tenni a hadnagy, midőn annak egy ablaka megnyílt, és azon keresztül egy isteni kéz nyújtott át egy igénytelen ifjunak, Magyar István ügyvédjelöltnek, egy üde ibolyacsokrocskát.

A boldog ifju még fel sem tűzhetette a kedves ibolyacsokrot, mely boldogságot lehelő illatával e gyarló földre varázsolta neki a mennynek minden üdvösségét, midőn hátulról a legdurvább módon megtámadta és inzultálta az önmagából kikelt s vad szenvedélyeitől elvakult hadnagy.

E botránynak természetesen párbaj lett a vége, mely 24 óra alatt meg is vivotott életre-halálra.

A veszélyes küzdelem Magyar István megsebesülésével végződött, még elég szerecsével, mert midőn a hadnagy kardja felhasította azt a nyílt őszinteséget sugárzó homlokot, a különben nem nagyon veszélyes sebből szeméibe futó vér lehetlenné tette a küzdelem tovább folytatását.

Hogy az étellel való ily veszélyes és könnyelmű játszást a gondviselés még sem engedte végzetessé válni az igazságtalanul

megtámadott ifjura, kinek kezében nem a kard, hanem a toll szokott forogni, annak okát jobban meg tudná mondani az a titkon epedő szív, melynek imaszerű dobbanásai felhatottak és meghallgatást nyertek az egek trónusánál.

A gyorsan elintézett incidensről a város még tudomást sem vehetett, s maga az alvezredes is csak egyszerű összeszólkkozásban tudta annak okát. Vig lakomára gyűjtötte tehát a tiszteket, hogy a derék hadnagyot némileg megtűnpejlek a remek huszárvágásért.

De a társalgás a lakomán rendkívül lehangolt volt, mert máskor a társaságban oly vígan csevegő kis tündér most búsan me-rengő arczáról a legmélyebb megvetést sugározta a tisztek felé, kik szellemi képességeiket hiába helyezték ostromállapotba, nem voltak képesek egyetlen mosolyt, vagy csak egyetlen hangot is csalni azokra a rózsás ajkakra.

Nem is emésztette magát sokáig a társaságban, hanem eltávozásának okául rosszul-létét hozva fel, visszavonult lakosztályába. De boldogtalanságának fájó érzete itt sem engedte nyugodni, mert valami megfoghatatlan vágy vonzotta oda, hol miatta vérzik sebe egy ifjunak, kivel boldogságát akarta megosztani. S fájdalmas tekintete reá esett arra az ibolyacsokrocskára, melyet az ifju-

nak szánt, de az már nem jöhetett érte ablaka elé.

Nem habozott egy pillanatig sem. Az illetos ibolyákat kebelébe rejtette, s az éji homály fedező palástja alatt nesztelenül eltávozott bazulról.

Az ifjut ébren és erős lázban találta, kebelében az incidens alkalmával kapott ibolyacsokroccal.

Ideje nem volt sok. Elhozta — úgymond — az ibolyát, mert reggel nem jött érte. . . Sebében az én szívem vérzik, s aki imámra az életét megmentette, az meg fogja gyógyítani. . .

Ezzel az ifjunak lázban égő homlokára egy forró csókot nyomott. A tüneményeszerű igező alak ismét eltűnt, hogy észrevétlenül hazatérve, nyugalomnak adja át fájdalmában kissé megkönnyebbült szívét.

Az évek multak, a sebek begyógyultak. A szerény ügyvédjelöltből keresett ügyvéd, az igénytelen ifjuból daliás férfi lett.

Mindezen változások megtörténhettek a természet örök törvénye és a dolog természeténél fogva, de az az őszetlen szívből fakadó szerelem, mely a két szívet oly ellenállhatatlanul széttephetlen rózsalánczokkal fűzte egybe, az változást nem szenvedett soha; míg végre a világgal is tudatta egy rózsaszínű levélke, hogy: „Schlosser Irma és Magyar István jegyesek.“

állomásig, amit meg kellend előznie a patak-szabályozásnak, a cigánynegyed kitelepítésének stb., vagy vízvezeték beállítását, mihez a felhasználandó források előtanulmányozása szükségeltetné, ha vajjon e célra elég bő vizet szolgáltatnának-e a meglévők. Mindezek sohasem emelkedhettek az első tervezettség halvány körvonalain felül, pedig utóbbira nézve megfelelő helyről némi mozgalom is indított meg. Mindenesetre szem elől nem tévesztendő tervezetéseik, amikkel legalább in petto jó is, helyes is foglalkozni. De míg realiter szó lehet megvalósításukról, kisebb és erőnket felül nem muló vállalkozásokra irányítsuk törekvéseinket. Pl. ilyen a cigánytelep kihelyezése, amely közegészségügyi, városrendészeti és szépészeti szempontból mielőbb fogantatandó s egyúttal a „sugarút” távoli eszméjének is egyengetve útját. Vagy a Szentkirály-utczában megvásárolt Pogány-féle telek lebontása, hogy az összekötő utca megnyitassék a külső telkek és a piac között, vagy az újonnan építendő vármegyeház előtt a mostani rozoga, korhadtt pallónak kicserélése kő-, vagy vashiddal.

Mindezek kisebb és már részben meg is kezdett munkálatok, amelyek azonban általában hozzá fognak járulni városunk emelkedéséhez.

Csak rá akartunk ezekre mutatni s nem új tervezetekkel állani elő annál is inkább, mert a felerészben megvalósított terveknek egyenes és közvetlen folytatásai azzal az első sorban számbaveendő előnnyel, hogy anyagi erőnket nem mulják felül.

Színház.

Szerdán, e hó 23-án, ismét nehéz fába vágta fejszét a társulat. Herczegh Ferenc „Dolovai nábob leánya” című színművét adta elő és pedig a társulat intelligens és kedvelt szalonkomikusának, Balogh Istvánnak jutalmára, ki azzal is izlést árult el, hogy jutalomjátékául nem valami hangzatos semmiséget, hanem egy közkedveltségt, tartalmas darabot választott, mivel ha nem is zsufolt, de intelligens közönséggel tisztességesen megtelt házat biztosított magának, mit kétségen kívül meg is érdemelt.

A fejsze, a körülményekhez képest, tisztességesen megbirkózott a kemény fával, azaz a társulat a nehéz és sok első rangú erőt igénylő darabot élvezhetően adta elő, ami első sorban — a kritika nem lehet mindig udvarias — a férfi tagok érdeme.

Balogh Bilitzky hadapródot játszott, s habár a szerep nem felel meg egészen egyéniségének, szokott rutinjával, könnyedségével egészen elfogadhatóan állította elénk a léha, de alapjában nemes szívű, barátjáért rajongó kadétot, és sikerült jeleneteinek leg-sikerültebbje volt az, mikor pácban levő barátja, Tarján főhadnagy előtt, a léhaság álarca alá bujva, kijelenti, hogy kész elvenni egy általa utált, de dűsgazdag nőt, csak hogy barátja anyagi helyzetén segíthesen. A közönség rokonszenvesen fogadta és sűrű tapsaival, kihívásaival jutalmazta.

Szentirmay százados szerepében Németh János egy olyan törzsgyökeres, szolgálatban szigorú, de nemes szívű huszárcapitányt állított elénk, amilyennek szerző csak képzelhette a szerep megírásakor. Kár, hogy a szereptudással — szokásától eltérőleg — kissé hadilábon állott, miben hív követőjére lelt, talán a subordinatio révén, Gyárfás Ödönben, ki daliás Tarján főhadnagy volt és

szerepét, mely könnyűnek épen nem mondható, mindvégig jól játszotta meg; kár, hogy néha az érthetlenségig elharapja mondandójának végét. A hadi kötelekbe tartozó szereplőket meglehetősen egészítette ki Szabó, Loránd hadnagy. Árkosi, Merlin és Mezei, Joob szerepében jól megállta helyét.

A Zoltán Olga, Sipos Gizella — kibenes csinos tehetség szunyadozik, de a naponta változó szerepkör elnyomja — és Nagy Vilma szintén elég jól játszottak, sőt Zoltán Olga egészen jól, de hát ez az ilyen női szerepeknél nem elegendő! Ennél többet mondani tiltja udvariasságunk, melynek most már előtérbe kell lépnie!

„A Mikádó”, Sullivan bájos zenéjű operetteje, esütörtökön közepes számú közönséget vonzott. Látszott, hogy a darab nagy gondal lett előkészítve és betanulva, de hát az ilyen par excellence exotikus mű csak azon esetben igazán élvezhető, ha minden ízében discret és finom alakításokban kerül színre, ez pedig nem történt meg és kis színpadon, kisebb társulattól nem is igen kívánható. Mindazonáltal a közönség jól mulatott a darabon, melynek többé-kevésbé szellemes ostobaságait Deák Péter, Németh János, Balogh István egymással vetélkedve találták fel. Szabó személyesítette Nanki-Poó-t, a szerelmes japán ifjat, és igen csinosan énekelte. A három nővért Zoltán Olga, Sipos G. és Nagy Vilma személyesítették és megfelelő japán toiletteben ügyesen játszottak s Zoltán Olga énekszámait is jól énekelte.

Katiskát, a hőszívű, de mellőzött szerelmes hölgyet, D. Vlád Gizella adta. Elragadó szépen nézett ki kosztümjében s épen ez okból bátrak vagyunk egy kis emlékeztetővel szolgálni, előrebocsátva, hogy Katiska a szerző egészen természetes intenciójánál fogva rut, esetlen

Mikor, sok évvel ezelőtt, a budapesti népszínházban először adták a Mikádót, Katiskát Margó Celia, egy szép, fiatal énekesnő játszotta és ez alkalmával a lapok egyhangulag kiemelték a kisasszony önmegtágadását, ki, hogy szerepét megfelelően eljátszhassa, nem átalotta magát — azon estére — elrutítani, megtartván természetesen szép, csengő hangját.

Nemde ért bennünket D. Vlád Gizella? Természetesen mi mindig gyönyörködünk szép megjelenésében, de hát a szerző intenciója is valami és amint az előtt meghódnak mások, meg kell nekik is! Különben nagyon jól játszott és különösen a csiznótáját Némethel igen kedvesen énekelte, de ezek nem mentek ki azon hibáját, hogy olyan szép volt!

A darab gyönyörű zenéjét a cirkuszi erővel működött nagy dob, réztányér, izetlenül közbeszurt klarinétsívitás sem volt képes tönkretenni.

Pénteken Szigligeti „Czigány”-a került színre Németh János jutalmára, ki remekül alakította a czimszerepet. Némethben bámulatos alakító tehetség van és ezt ma este egész teljében ragyogtatta. Egy olyan igazi hamisítatlan dádot állított elénk, melynél különbet egy faluvégi cigánytelep sem tudna reprodukálni. Kitérő volt játékbán és maszkbán egyaránt. Láttuk a dévajkodó, ravaszkodó, töprengő, bánatos, kétségbeesett, örömben uszó apát és felruházva mindezt az igazi cigány típus minden legapróbb vonásával. A felvonásról felvonásra fokozódó véntülési proczesszust is nagyszerűen állította elénk. Bármely nagyobb társulat nye-

reségnek tarthatja, ha tagjai közé számítja Némethet, kit a tisztességes számban megjelent közönség elhalmozott tetszésnyilatkozataival. A többi szereplő is kitűnően megállta helyét; így Deák mint gyámoltalan férj, Balogh mint magát kolleto aglegény, Kovácsics mint pergő nyelvű menyecske pompás alakok voltak, amint hogy jól játszott és énekelte Árkosi, Árkosiné, Gyárfás.

Rózi gyönyörűen megírt szerepét Nagy Vilma adta és jó kézben is volt, mert a szerep drámai részét szépen és megrázó erővel játszotta meg, sűrű tapsokat aratva nyílt jelenetben is. A darabot Munkácsy „Ece homo”-jának mintájára rendezett előkép előzte meg, mely igen jól sikerült. Festői volt a csoportosítás, igen jó az alakok legtöbbjé, első sorban Krisztus és Pilátus.

És most két kérésünk van az igazgatóhoz. Saághi ifju urat, a jó izlésre való tekintettel is, hagyja meg a karban és a színlaphordásnál; ez az egyik.

Mint félfüllel halljuk, képzett és szorgalmas karmestere a társulattól megválni készül; tartsa meg őt, habár áldozattal is, mert ha ő is el talál menni, akkor a zenekar megszűnt lenni és ez nagy kár volna. Ez a másik.

Vegyes hírek.

— **Személyi hír.** Dr. Ebergényi Sándor főispáni titkár, lapunk ékes tollu segéd-szerkesztője, pár heti szabadságra távozott, egyelőre Budapestre.

— **Képvásár.** A Moretti-fele Andrassy-képet igen előnyös árban a vármegye vásárolta meg és már birtokába is vette. A kép, kiállításakor, sok és árat tekintve tulmagas kritikát állott ki, mi azonban — és igen helyesen — nem tántorította el a vármegye vezetőit azon szándékuktól, hogy nagyjaink arckép-gyűjteményét egy, a megye anyagi viszonyaihoz mért új képpel szaporítsák.

— **Jóleső elismerés és dicséret.** A „Pesti Napló” közelebből a kiállítás női kézi munkáiról emlékeztetve meg, a többi között ezt írja: „A polgári és felsőbb leányiskola feladatát az elemi iskolákban elsajátított ismeretek tovább képzése és fejlesztése teszi, még pedig abban a körben, amely a közönséges (egyszerű) háztartás nyújt. Az a tulságos előszeretet, amely a diszes munkák iránt nyilvánul, kissé háttérbe volna szorítandó s a törekvésnek a jelzett cél megvalósításában kellene összpontosulnia. Közöttük a **legjobb a nagyenyedi** állami polgári iskola, nemcsak hogy tanterv szerint halad, hanem a dolgozatok keresztülvitelében jószág és izlés is nyilvánul, amit dicséret nélkül hagyni nem lehet. Áttört himzésű törülközői, fehér és színes himzést mutató mintakendői kisebbített női ruhája megállják helyüket.” Jóleső elismerés ez édes mindnyájunknak s illeti a polgári leányiskolát általánosságban, különösen pedig a női munka-tanfolyam buzgó vezetőjét, Fuzi Katinkát, kinek a kivívott szép sikerhez részünköl is jóleső örömmel gratulálunk.

— **Toronyóra** fogja nemsokára Nagy-Enyeden az idők járását mutatni azon járókelő polgártársainknak is, kik nincsenek azon szerencsés helyzetben, hogy mellényzsebükben arany-, ezüst- vagy bár nikkelóra ketyegjen. Ugyanis a róm. kath. tem-

plom izletes és már csaknem teljesen kész levő új tornyára a napokban tették fel a csinos óralapokat, melyek a bent elhelyezendő óraműnek engedelmessé, urbi et orbi hirdetni fogják: „bányát ütött Nagy-Enyeden az óra.“ Az új tornyóra különben azon testvéries és soha meg nem zavart jó viszonyt is hivatva lesz dokumentálni, mely a nagyenyedi hitfelekezetek között emberemlékezet óta fennáll; ugyanis az új óra a róm. kath. templomban mutatni fogja az órát, míg a kálvinista templom láthatatlan órája útni fog hozzá. Reméljük, jól össze fognak játszani.

— **Vívó iskola.** Lázár Imre főisk. tornatanár, okl. vívómester, október 1. kezdve vívó-iskolát nyit, hol a vívást a legegyszerűbben részben kezdve, fokozatosan a legjobb vívó iskola szerint tanítja. Jelentkezni lehet Lázár Imre tornatanár urnál. Egyeseket külön órára is elfogad. Az órák délutáni 5 órától lesznek. Egy-egy csoportnak heti 3 óra. Ajánljuk e nemes és testedző sportot a sportkedvelők figyelmébe.

— **Kérelem.** A Szentkirály-utcából a patak felé sikátor vezet le, az úgynevezett Alszeg-utca. Ez a sikátor olyan keskeny, hogy azon szekér nem járhat s csak személyközlekedésre van fenntartva. Kérjük tehát a rendőrséget, hogy azt valóban személyközlekedésre tartsa fenn és zárja el a barompiastra felhajtatni szokott állatok elől. Ezt pedig néhány faoszlop felállításával bizvást elérni. Különben is a patak felől jövő szélesebb utcának megvan egyenes folytatása a Szentkirály-utcahoz.

— **Felhívás a fürdő közönséghez.** Miután a Nagy-Enyed város tulajdonát képező uszodát a beállott hideg idő miatt ma-holnap bezárják, azért az uszoda kezelősege lapunk útján figyelmezteti mindazokat, a kik fürdőruhájukat az uszodában hagyták, hogy azokat legkésőbb október 5-ig mulhatatlanul vitessék el az uszodából, mert azontul az ott hagyott fürdőruhákért a fürdő személyzete egyáltalában semmi felelősséget nem vállal.

— **Kései jégverés.** A múlt hóban grasszált jégverések megkímélték Torda városát, holott közvetlen környékét tönkre tették. Természetesen örvendettek a tordaiak ezen, de örömük korai volt, mert a napokban, mintha csak elfeledte volna a múlt alkalommal, a jég Torda határát, szőlőit is pocsékká verte, mi éppen nem szolgál vigasztalásul azoknak, kik már előbb átesetek ezen az istencsapáson.

— **A magyarországi bírósági végrehajtók** 1896. évi október hó 10-én és következő napjain, mindenkor d. e. 10 órakor, Budapest székes fővárosban, az ezredéves országos kiállítási ünnepségek csarnokában tartják II. országos kongresszusokat, melyen ez intézmény ujja szervezését fogják tárgyalni és pedig a munkakör kibővítése, a díjak aránylagos felemelése és az államosítás alapját.

— **A király kegyeltje.** Ezzel a címmel méltán dicsekedhetik az erdélyi részek vezérvárosa, Kolozsvár. Most ujabbán az a kitüntetés érte ő Felsége részéről, hogy a szept. 30-án végbemenő országos ünnepélyre elfogadta a város meghívását. Ő Felsége ugyanakkor Romániában lévén, személyesen nem vesz részt, de intézkedett, hogy Fejérváry Géza br. képviselje. A kormány részéről Jósika Sámuel br. vesz részt az ünnepen, mely a vidéki millenárius ünnepségek közt a legfényesebb lesz. A város

maga semmiféle áldozatot sem kimél, hogy hagyományos vendégszeretetét a mindenfelől jelentkező idegenekkel szemben kifejttesse. Remek király-sátrat emeltet, fényes lakomát ad, néppünepélyt, a nemzeti színházban theater-parét rendez, s végül impozáns tűzijáték zárja be az ünnepélyt. A hatóság gondoskodott arról is, hogy az ország minden részéből érkező látogatók a szállodákban a rendes jutányos áron kaphassanak lakást, s a közúti vasuton kívül kellő számú bérkocsi és omnibusz álljon rendelkezésre.

— **Forradalmi tölgyből királyi trón.** Régen volt, nagyon régen volt, még 1816 előtt volt és Obrenovic Milost, aki maga hős volt, az apja pedig — úgy mondják — disznóhajtsár, akkor még Obren Milosnak hívták. Obren Milos azután szerzett magának a harcban nevet, dicsőséget és trónust. 1815-ben történt, hogy Obrenovic Milos Takován, egy hatalmas tölgy lombjai alatt, proklamálta a szabadságharcot. Azóta az Obrenovic dinasztia, királyi koronával a fején, uralkodik Szerbia felett. Sok minden elmúlt, az a vén tölgy azonban megmaradt egészen a legújabb időkig. És most a vén forradalmi tölgyet az a sors érte, hogy királyi trónust csináltak a fájából. Mint egy belgrádi távirat jelenti, egy rudniki deputáció járt Sándor királynál, új trónust ajánlva fel neki, amely a takovai híres tölgy fájából készült. Sándor király meleg köszönettel fogadta a lojális manifesztációt. Az új trónuszeket a skupstinában állítják fel.

— **A „vármegye“ névről.** A vármegye szót legelőször Kollár fejtegette (Hist. Iur. Pub. 16. lapon) s oda jutott, hogy a „megae“ szó — mint a régi okmányokban előfordul, vagy latin kifejezéssel „parochiae“, amely a görögből vétetett át s kerületet jelent, — a tót „medza“-ból származik, mely „határt“ jelent. E szerint lett volna tulajdonképpen vármedza, várhatár s azután magyarosodott „vármegyé“, vagy most vármegyére. Ennek a fejtegetésnek még ma is vannak hívei. Ez a magyarázat azonban aligha helyes. Először is, nincs okmány, melyben „vármedza“ szó csak egyszer is előjönne. A régi okmányokban „mega“ „mege“ fordul elő. A két kiejtés között nagy a különbség. Azt is mondják, hogy a magyar határjelző szó a „mesgye“ is a tót medzából veszi eredetét. Majdnem képtelenség, hogy ugyanazon fogalom kifejezésére a medza tót szó „megére“ és „mesgyére“ változott volna. Kollár szerint a comitatus tótul Sztolicza, tehát a medza ebben nem szerepel. A vár szó magyarságát elcsavarni nem lehet. Miért erőszakolni a megye szó idegenségét? Maga Kollár elismeri, hogy a vármegye szervezete nem idegen utánzás. „Amit a római legiók intézményeiről mondott Vegetius — így szól Kollár (24. l.) — a mi őseinkre is elmondható, hogy az Isten maga volt, az, ki nekik a várak s a vármegyék szervezetét sugalmazta.“ Valamint tehát a vár szó már akkor megvolt annak kerületre jelzésére, megvolt a megye szó is. Ha a kerület a körít igéből, a járás a jár-ból származik, a megye a „megy“ igéből származhat s e szerint a kerület, járás vagy megye a vár körül fekvő területet jelenti, mely a várhoz tartozik, azzal megy. Régi magyar fogalomképzés és kifejezés például: a földdel jár vagy megy annak terhe is. Ma is kérdezzük: „mi megy vele“, azaz, ami bizonyos tárgynak hozzátartozandósága. A várnak megyéje, a vele járó, hozzátartozó terület. Régen úgy, mint ma is,

divatos kifejezés például a „Duna mentén“, „Vág mentén“, melyből látszik a „megy“ szónak variálása, a fogalmak képződésénél. A megyék szó idegenségét eddig senki sem állította. A vármegye latin kifejezése comitatus a comes szóból származik, mely követőt, kísértőt jelent.

— **Vipera-vadászat.** Egy francia vipera-vadász, a ki Puy-ben egy tiszta vipera-bőrből készült ruházatban jár, hiteles okmányokkal be tudja bizonyítani, hogy szülőföldjét hét év alatt 9165 darab viperától szabadította meg. 1883-ban egymaga 2502 darabot fogott és pusztított el. A helytartóság eredetileg darabjéért 50 centimet fizetett díj fejében; de miután úgy találta, hogy a vadász jövedelme igen szaporodik, később csak 25 centimet fizetett neki. Vadászatainak sikerdus volta később arra a meunde-mondára szolgáltatott okot, hogy Courtol — így hívták a bátor kigyó-vadászt — a viperákat tenyésztí, de miután utána jártak, hogy a nevezettnek csak egy kis szobás lakása van a város közepén, csakhamar kitért a gyanúsítás alaptalansága. A „Revue scientifique“ egy munkatársa felkereste a sajátságos embert és ez beavatta titkaiba; körülményes elbeszéléséből az alábbi adatok érdemelnek figyelmet. Courtol fogási módja igen egyszerű és egészen a vipera szokásainak, tartózkodási helyének alapos ismeretén alapszik. A fogási idő szerinte a kora hajnal, mert a vipera nem szeret a napban sítkezni, amint ez a nézet általában el van terjedve; ellenkezőleg a nap elől menekül; ő azonban csak éjszaka indul vadászatra, hogy kora hajnalban nyugvára térhessen. Courtol vadászati felszerelése 2 botból áll, melyek egyikének a végére egy kis vasvilla van erősítve. Az ilyen vadászathoz természetesen igen éles és gyakorolt szem szükséges, mert a vipera bőrének színét a környezethez képest változtatja; ép ezért a Courtol kíséretében volt szakiró legtöbbször csak akkor vette észre a viperát, mikor azt Courtol már felnyársalta és a másik bottal agyoncsapta. A legsikerdusabb vadászatokot Courtol a pázrás idején csinálta, mert ezek a veszedelmes állatok is ilyenkor a legszenvedélyesebbek, oly annyira, hogy ha Courtolnak sikerült egy nőstényt fogni s azt magával vinni, úgy a hímek mind előbújtak és fiának, aki bizonyos távolban követni szokta, nem volt nehéz némelykor egész rakás ilyen hullót elpusztítani. Ha a nőstényt élve megkerülheti, ezt egy olyan csapdába szokta tenni, mely csak kívülről nyílik s így olykor 15—20 himet is fogott egyszerre.

— **Szomorú statisztika.** Daczára a lapokban sűrűn felhangzó intelmeknek, melyek óvják a népet az amerikai gazdasági viszonyok jelen rossz helyzetében a kivándorlástól, az ép most megjelent hivatalos kimutatások mégis azt igazolják, hogy az Amerikába kivándorlók száma nemhogy csökkenne, de sőt évről-évre fokozatosan emelkedik. Köztudomásu, hogy az Egyesült-Államok törvényhozása régtől foglalkozik az oda való bevándorlást lehetőleg megnehezítő törvények konstruálásával. Mig azonban e kontemplált erőteljesebb rendszabályok szentesített törvények alakjában életbe nem lépnek, nem igen lehet remélni az úgynevezett „káros elem“ nagyobb arányú bevándorlásának megakadályozását. A washingtoni statisztikai hivatal főnökének, dr. Senuernek kimutatása következő hiteles adatokat tünteti fel az elmúlt s. jan. 30-val bezáruló

poigári félelvről: Bevándorlás volt Olaszországból 66445, Ausztria-Magyarországból 52085, Oroszországból 39858, Angolországból 38543, Németországból 25230, Svéd- és Norvégországból 22978, más országokból 19548 egyén. Dr. Senuer legkivánatosabb elemnek tartja a németeket s aztán a svédek, kik kikötői munkára szerfelett alkalmasak. Káros elemnek tartja a magyarokat, kiket a tótokkal egy kalap alá foglal és az olaszokat, kiket legműveletlenebb, legtunyább s legártalmasabb fajnak nevez. Ezen ellenszenv kifolyása az, hogy a míg a mult félev folyamán érkezett 24.304 német települni akarók közül meghatározott okokból csak 104 egyént küldtek vissza az ó-hazába, addig az osztrák és magyar illetőségűek közül 1890, az olaszok közül pedig 6450 egyént nem bocsátottak be az Egyesült-Államok területére. Az Oroszországból való bevándorlás e félev folyamán 42% emelkedést mutat. Az összes bevándorlók által magukkal hozott pénz 3 millió 534.399 dollár tett ki, miből a magyar bevándorlókra fejenként 5 dollár s 26 cent esik.

— Kréta szigete — szanatórium.

A berlini egyetem egyik kiváló orvostanára dr. Cerny, azt a tervet veti fel a „Frankfurter Zeitung“ hasábjain, hogy Németország a Földközi tenger mentén létesítsen egy üdülő telepet, ahol a német birodalom mintegy két millióra menő tüdőbetege az enyhe éghajlat gyógyító hatását élvezhetné. A Rivierára való utazás most drága és a beteg idegenül érzi magát a mindenféle nemzetiségű látogatók között. A német hegyek között levő szanatóriumok csak a meleg nyári napok alatt felelnek meg hivatásuknak és azoknál csak igen kevés beteget tudnak befogadni. Az államnak, községeknek, továbbá a jótékonyági és betegsegélyező egyesületeknek egyesült erővel kellene munkálkodni a nagyszabású terv létrehozásán. A terv szerint a Földközi tenger egyik szigetét rendeznék be erre a célra, a hová a szegényebb sorsu beteg bizonyos havi segélyvel néhány évre átköltözik és ha nem is gyógyul meg teljesen, de életét néhány évvel meghosszabbították és a humánus társadalomnak ez is némi kárpótlás enne az akció megkezdéséért. Cerny már olyan messzire ment tervében, hogy megjelöli a szigetet is, a melyből szanatóriumot óhajtaná létesíteni. Krétára gondolt a hírneves tanár és ez örökösen forrongó szigetet ötven évre az oroszok és németek között óhajtaná felosztani. A keleti fele jutna Oroszországnak, míg nyugati részeit Németország birtoklaná. Ez ötven év alatt mindkét állam a kulturális intézmények egész sorát létesítené a szigeten, a jelzet idő letelte után a szigetet átadná Görögországnak, vagy pedig önkormányzatot adnának neki. A terv végül felvetvén azt az esetet, hogy ha a vagy mő Kréta szigetén nem lenne végrehajtható, a földközi tenger egy más szigetén óhajtaná létesíteni azt. Az egész terv, bármilyen üdvös lenne is végeredményében, olyan fantasztikus, hogy annak kivitele még akkor is elháríthatlan nehézségekbe ütköznék, ha nem állna annak útját a magas politika.

— **A millenáris kiállítás** alkalmából nagy kitüntetésben részesül a Diamant Testvérek (Budapest, Dorottya-utca 11.) szücs- és szörme-áru-nagykereskedő cég, hol a legújabb divatu prémgallérok, női konfekció és bundaárúk a legjutányosabban kaphatók.

— A budapesti **Plasticon** újabb látványossággal gyarapodott. A budhisták tanát a lélek-vándorlásról mutatja be megérzékítve, nagy feltűnést keltve.

Meteorologiai jelentés szept. 23-tól szept. 26-ig.

Nap	Óra	Légnyomás 700	Hő	Szél iránya és erő- sége	Borulat	Csapadék	Hő napi max. min.
23	7	62.3	+7.5	—	0	—	
	2	59.8	+17.8	S ₂	4	—	+18.0 +5.3
	9	60.7	+9.5	—	0	—	
24	7	61.5	+7.6	W ₂	1	—	
	2	57.4	+20.2	SW ₂	4	—	+21.0 +7.3
	9	57.8	+12.2	—	8	—	
25	7	60.3	+10.8	NW ₂	9 ● 2.0	—	
	2	57.4	+10.7	NW ₂	10 ● 0.7	—	+12.4 +6.0
	9	56.0	+8.2	—	1	—	
26	7	54.3	+7.9	NW ₂	10	—	
	2						
	9						

Kilátás: Boros, esős és hűvös idő.

* A légnyomás tenger színére van átszámítva. — Hő C° fokokban. Szél iránya: N = észak, S = dél E = kelet, W = nyugat. Szél erőssége = 1—10-iz. Borulat foka = 1—10-ig. Csapadék mennyisége milliméterekben értendő. ● = eső, * = hó, ▲ = jég, △ = dara.

Irodalom.

Kérelem.

A tanítókhöz, tanárokhöz intézzük szavunkat.

Új negyed küszöbén állunk. Most van napirenden minden iskolában az új esztendőre a tanügyi lapok megrendelése. Kérjük tehát a tanárokat, tanítókat, hogy minél tömegesebben pártolják, s az iskolai könyvtár számára is járassák a Nemzeti Iskolát.

Első sorban az aktuális ügyekkel foglalkozunk ugyan de azért olyan cikkek is jelennek meg lapunkban, melyek megérdemlik a megőrzést, azért ajánljuk az iskolai könyvtárak számára is.

Három évi fenállása e lapnak megengedi kimondanunk, hogy hízogot pótolunk. S hogy a tanítók és tanárok érdekeit miképpen szolgáltuk, azt legjobban önök tudják, akik legnagyobb részben nemcsak olvasóink, hanem munkatársak és védelemkeresők is voltak.

Ahol a tanítók és tanárok érdekeit kellett szolgálni, ott voltunk mindenütt és ott nem úgy jelentünk meg, mint egyszerű krónikások, hanem a munkában is részt vettünk. Elég példa rá a tanügyi kongresszus!

És most újból bizalommal kérjük önöket, hogy az új iskolai esztendő alkalmával barátainknak, ismerőseinknek — különösen egyleti gyűléseken — lapunkat megrendelésre ajánlani kegyeskedjenek.

A Nemzeti Iskola koronként képeket is hoz s ilyenkor többnyire érdemes férfiak arczképét mutatja be. Csak most nem rég jelent meg például a Delvidéki tanítóegylet tisztikarának a képe, s nemsokára adjuk az Aradvidéki s más fontosabb egyletek tisztikarának a képét.

A Nemzeti Iskola előfizetési ára: Egész évre 4 frt, félévre 2 frt, negyedévre 1 frt.

Nagy és terhes a feladat, amit a Nemzeti Iskola végez. És ehhez szükséges a tömeges pártolás. Ezért ajánljuk ezuttal is szives figyelmökbe.

Mutatványszámokat ingyen és bérmentve küld a

Nemzeti Iskola kiadóhivatala,
Bpest, VII. Rottenbiller-utca 5 a.

— **Az „Ellenzék“.** Nagy politikai események előtt állunk. A nemzet a legnagyobb bizonytalanságban van s nem tudja, mely perczen szőlítják fel, hogy megjelenjék a választási urnánál, teljesíteni legszebb polgári kötelességét. Nap nap után merül fel a hír, hogy a képviselőházat még ez évben feloszlatják, s hogy még ez évben meg lesz az új képviselőválasztás. Ilyen válságos időben nélkülözhetetlen egy olyan politikai napilap, mint az „Ellenzék“, mely 17 éves pályafutása alatt mindig a legjobban értésültnek és különösen politikai híreire nézve mindig a legmegbízhatóbbnak bizonyult. Most az új évnegyeddal mindenki előfizethet arra a következő czim alatt: Az „Ellenzék“ kiadó-hivatalának Kolozsvár. Aki meg akar az „Ellenzék“-kel ismerkedni, az írjon a kiadóhivatalnak Kolozsvárra, s az egy héttig mindenkinek megküldi az „Ellenzék“-et ingyen. Előfizetési ára: Egy évnegyedre 4 frt, egy óra 1 frt 50 kr. Legcélszerűbb postautalványon megküldeni az előfizetési pénzt. Elő lehet fizetni bármely naptól kezdve.

— **„Párisi Divat.“** Mostanában, mikor elég egy pillantást vetnie az embernek a nagy szabócégek kirakataira, vagy az előkelő hölgyek ruháira, hogy belássa, mennyire áll az, hogy a ruhavarrás művészeté vált, most szokszorosán fontos az, hogy a hölgyeknek olyan divatlap legyen a tanácsadója, mely képesítse őket arra, hogy a vidéken élve is folyton tudatában legyenek annak, mi a legújabb és a legszebb, amit a divat terén az izlés alkotott. A Párisi Divat megfelel czimének, mert az egyetlen divatlap, mely igazán lehetővé teszi a hölgyeknek azt, hogy a divatnak világvárosától egy nappal se maradjanak hátrább. A képek a párisi mintatöltekek után fényképfőlvétel nyomán készülnek, s arra segítik rá a hölgyeket, hogy a legszebb szabást és összeállítást tudják kiválasztani; a szabás-mintaivek pedig azt is lehetővé teszik, hogy mindezt maguk el is készíthessék igazi párisi eleganciával, mert a szabásminták párisi szabók rajzai. Ami végre az anyagok jó forrásból való jutányos beszerzését illeti, abban a szerkesztőség van segítségére a hölgyeknek, legyen az anyag akár a ruhákhoz, akár a kézimunkához való, melynek szintén egy egész iv van szentelve. A lapnak egy külön oldalán pedig londoni mintaruhák fénykép utáni másolatai vannak. Havonként színezett divatkép-melléklet is van a laphoz. Czikkei a háztartás, a divat s a társasélet minden kérdésében fölvilágosítást nyújtanak valamint a műipari foglalkozásokat oly bőven ismerteti a lap, hogy azokat belőle bárki megtanulhatja. Regénymelléklete kizárólag új, máshol még meg nem jelent illusztrált regényeket hoz; a borítékon pedig a szerkesztői üzenetekben ad választ a lapaz olvasók minden tárgyú kérdéseire. Előfizetési ára: egy évre 8 frt, félévre 4 frt, negyedévre 2 frt. A „Pesti Hírlap“ pol. napiappal együtt egy évre 18 frt, félévre 9 frt, negyedévre 4 frt 50 kr.

— **Nemzedékről nemzedékre**, szinte örökség gyanánt száll át a szeretet és ragaszkodás Magyarország legnagyobb napilapja, a „Pesti Napló“ iránt. Egymásután jelentkeznek most a „Pesti Napló“-ban a régi előfizetők, kik e lapot 47 éven keresztül részint maguk járták, részint pedig mintegy tradícióképpen, szülőik példáját követve, még most is járják. 47 év nagy idő. És ez idő alatt a nemzet annyi örömeinek, bánatának, lelkesedésének és szenvedésének, ohajtásának és követelésének volt a „Pesti Napló“ őszinte, bátor szókimondója. Ehhez a tradícióhoz hű maradt a mai „Pesti Napló“, mely most újjászervezte szerkesztőségét és Magyarország legkitűnőbb íróit és publicistáit; a szabadelvűség legelsőrendű bajnokait csoportosította maga köré. Az a lap, melyben Deák Ferencz híres husvétii cikke megjelent, ma is a legelső helyet foglalja el a magyar zsurnalisztikában és úgy fényes vezércikkei, mint előkelő helyről nyert értesülései mértékadó súlyt kölcsönöznek neki a politikai életben. A lapunkhoz csatolt prospektus kellően méltányolja a „Pesti Napló“-t, melyet a legmelegebben ajánlunk közönségünk figyelmébe. A „Pesti Napló“, melyet méltón neveztek el a magyar „Neue Freie Presse“-nek, a legolcsóbb napilap, noha alakja és kiállításának fénye lényegesen eltér a napi sajtó többi termékeitől. A „Pesti Napló“ előfizetési ára negyedévre 3 frt 50 kr.

Közgazdaság.

Néhány szó a tinónevelésről.

Magyarország erdélyi részének lapályosabb vidékein, valamint a Maros és Küküllő völgye, nemkülönben a székelyföld egyes helyein, továbbá a kis és nagy magyar alföld végtelen rónáin és a dunántúli részek egyes vidékein, sőt a felvidék egyes helyein is található fel az eredeti magyar-erdélyi szarvasmarha, amelylyel — a szó legszorosabb értelmében — meg vagyunk áldva mi magyarok. Míg a külföldi fajták számtalan nemei egy-két évtized óta mindinkább tért kezdenek hódítani minálunk, addig ezekkel szemben figyelmen kívül nem hagyhatjuk azon szarvasmarha-fajtát, amely a miénk és amelyre büszkék lehetünk méltán, mint az arabs lovára! Őseink, midőn elfoglalták e szép hazát, kétséget kizárólag már itt találták a magyar szarvasmarha-fajtának elejét, hogy úgy mondjam őseit; de az is bizonyos, hogy mint afféle vándor nép, hozott magával szintén szarvasmarhát, de hogy ezzel rokon törzs volt-e ez (ami valószínű a görög írók krónikája alapján), azt természetesen kimutatni nagyon nehéz volna, de nem is tartozik szorosán fölvetni tárgyához.

Bárminő fajtákkal keveredett az, annyi bizonyos, hogy a megtelepedés után egy állandó fajtává nőtte ki magát a magyar-erdélyi szarvasmarha, olyanná, amely tökéletesen megfelel hazai viszonyaink közepette, és amely dominálni fog továbbra is századokon keresztül

Csalódik az, ki azt hiszi, hogy a fajtában nincs meg a hajlam a degenerációra. Nem nagy mértékben, az igaz, de mégis megvan, és en ezt nem annyira az egyes vidékek klimatikus viszonyainak, mint a rossz takarmányozásnak tulajdonítom. Például Arad-megyének keleti — hegyes — részein Erdélyhez igen közel, alig találunk — nagy

átlagban — oly szarvasmarhát, amelynek nagyságát tekintve, versenyezhetne az alföldi szarvasmarhával, kivéve azon állatokat, amelyek Erdélyből szereztek be az ott levő uradalmak által. Mi az oka ennek? Véleményem szerint egyfelől a szükséges legelő hiánya, másfelől az, hogy Erdély még mindig kincses akna, ahonnan be lehet szerezni a jó állatot, gyakran nem is drága pénzen.

Másképpen van ez az alföldön. A gulyák ezrei itt bőven adják a szükséges jármós erőt, a vad és szilaj tinót (tulok); de tagadhatatlanul mások is a viszonyok itten. Az alföld rengőten nagyságu síkságain, a buja legelőkön vígan tenyészik az illatosabb illatosabb kövér füvek- és virágoknak számtalan neme, s egy-egy áldásdús eső után óriási erővel indul meg a vegetáció, ugyannyira, hogy aki az ottani körülményekkel nem ismerős, valóban csodálkozását fejezi ki. Valamint minden fémnek van árnya is egyuttal, úgy az alföldnek is megvan egy mindig kísértő átka: a tartós szárazság, mely ha nem fordulna oly gyakran elő, akkor hazai szarvasmarha-tenyésztésünk még magasabb fokot állana, mint ahogy áll jelenleg is. A megváltozott gazdasági viszonyok megváltoztatták természetesen az eddigi külterjes állapotokban sülő szarvasmarha-tenyésztésünket is.

Ugyanis: belterjes gazdasági üzem mellett belterjes gazdasági takarmány-üzemmel követelünk, aminek eredménye az, hogy jó tinókat (tulok) nevelünk.

A szabad élet, a nyers erő, az izmok edzettségének kitartása jellemzik a szép küllem fejlettségét, amelynek rendszeres eredményét bármikor fölkelhetjük az okszerűen vezetett törzskönyvekben (az újabb gazdasági haladás eme szép vívmányában) és az ezzel szoros kapcsolatban álló tenyésztési elvekben. Nem szabad felednünk azt, miszerint eme szép eredményeket a helyes és tapintatos kiválasztás által érték el, természetesen nem egyszerre és nem minden hibától menten, meg jelea napjainkban sem.

Visszaesséssel, vagy nem jól sikerült utódokkal még sokáig fogunk egyes tenyésztetekben találkozni, de ez csak buzdítani fog a nemes cél elérésében, törekvéseinkben. Jó és gazdaságilag használható tinók (tulok) nyeresése a helyes kiválasztás után azoknak fölnevelésében áll. Mert véleményem szerint nem elég a tinók fölnevelését csak a természetre bízni; gondos utánlátása megkívántatik a gazda részéről, mert ellenesetben haszon nélkül dolgozott négy évig, az pedig ezélja nem lehet mai realis gazdasági viszonyaink közepette egy törekvő gazdának sem.

(Folytatása következik.)

Csarnok.

II-ik Hans Sachs.

Párisban rövid idő óta egy második Hans Sachs van. Jacques Le Lorrain czipész és költő, éppen mint a nagy nürnbergi poéta, Hans Sachs volt. Kettőjük között csak az a különbség, hogy míg Hans Sachs előbb volt czipész, azután költő, addig Le Lorrain, aki most 38 éves, előbb volt költő, regényíró, dramaturg és most telepedett le a Quartier Latin Rue de Sommerard nevű utcájában mint czipőfoltzó.

Hogy mi az oka ezen elhatározásának, azt nagyon könnyű kitalálni. Azonban szükségtelen találgatni, mivel Le Lorrain

magá is elmondja elhatározásának indító okait mindenkinek, aki ezen irányban kerdezősködik nála.

„Írói működésemből nem tudtam megélni, sokszor éheztem, s mivel atyámmal, kinek valaha Bergéracban czipőgyára volt, megtanultam a czipész mesterséget, tehát a költészet után ezen a pályán próbálok szerencsét.”

Különben ne méltóztassanak azt hinni, hogy Jacques Le Lorrainnak nem volt tehetsége. Egyik regényét, melynek címe „Nu“, Sarcy a híres kritikus megdicsérte. „Fel“ című szindarabja azonban, melyet Dumas meleg ajánlata segített be a Vandevillebe, 1892-ben megbukott. Költeményeinek egy részét „Evolué“ cím alatt kiadta. A kötethez Richépin írt igen dicsérő előszót. A tehetséges író, aki a gimnáziumot Sarbat-ban a jezsuitáknál, egyetemi tanulmányait pedig Nancy-ban és Párisban végezte, mindezek dacára nem tudott megkeresni annyit, mennyiből — ha szerényen is — megélhetett volna.

Üzletét mint savetier (czipőfoltzó) — nem merte magát cordonniernek (czipész) nevezni — nyitotta meg. Egy igen hangzatos, versekben írott prospektust küldött szét, amelyben tanuló társait arra kéri, hogy nála dolgoztassanak és igéri, hogy jól és olcsón fog dolgozni.

Czégtábláján a következő vers van:

„On y fera le vieux, le neuf à volonté
Et naturellement le tout tres bon marche.”
(Itt készíteni fognak régít és újat tetszés szerint és természetesen mindent a legolcsóbban.)

A költő egyes barátai eleinte azt hitték, hogy csak tréfál, vagy hogy ezen lépés csak a legkétségbeesettebb reklámhajhászások egyike, de utóbb meggyőződtek róla, hogy mindez komoly dolog és hogy Jacques Le Lorrain egy Don Quijote allurejeivel ül kis műhelyében, a megrendelőket várva.

A francia költők között különben van több olyan, aki alacsony sorsból küzdött fel magát a Parnassusra. Van például egy költőjük, a francia irodalom egyik jelese, aki mielőtt író lett, vasuti pályáőr volt.

Brard a neve ennek az embernek, aki negyven éves koráig váltót állított kerekét kent, jelzőlámpákat tisztogatott és füres óráiban rimeket gyártott. Versei folyton megjelentek heti és havi folyóiratokban, ő azonban csak pályáőr maradt.

Pár éve mindössze, hogy annyira javultak viszonyai, hogy ott hagyhatta előbbi pályáját és egészen az írásnak szentelte idejét.

Hála a „Petit Journal“ fíradózásainak, a nagy költő nem régen elnyerte a „palmes academiques“-t, amely által fel van jogosítva arra, hogy gomblyukában, ahova azelőtt a piros jelző-zászlót dugta, egy piczi violaszín szalagot hordjon, ami után manapság annyit, de annyi ember vágyódik. Például: „Oh Zola, Zola!”

Szerkesztői üzenetek.

„VII. oszt. tanuló“, Nagy-Enyed. Fialat ember, készüljön szorgalmasan a már-már küszöbön álló érettségire, mert annak tananyagát nemcsak a költészetten képezi. Pedig e tárgyra, úgy látszik — és egészen feleslegesen — túlsok gondot fordít a többi tárgy rovására.
„Szolid“, Nagy-Enyed. Legyen egészen szolid és ne foglalkozzék verseléssel.

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÜRÖK BERTALAN

Kiadók: Cirner és Lingner.

Cirner és Lingner könyvnyomdája, Nagy-Enyed.

Alul
102. §
ludasi
követke
ellen 9
hó 1-én
foglalt
szekér,
csikóbo

Mely
sz. vég
frt 51
eddig
píttó
szerve
októb
küzeti
zessel
1881.
pénz fi
is el f
Kelt
napján.

853-9

598-1

Alul
értelm
enyedi
vezése
Horási
erejég
lalt és
nagyon
sz. a
vános
Mely
végzés

206—1896. szám.

Arverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a marosludasi kir. járásbíró 1896. évi 1580. számú végzése következtében Heller Jakab javára ozdi Magó Ferencz ellen 94 frt 51 kr s járulékaik erejéig 1896. évi május hó 1-én fogantatott kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 486 frtra becsült 4 darab ökör, 1 marhaszékér, 1 vas-éke, 1 pej 8 éves kanca és egy éves esikéből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak. Mely árverésnek a m.-ujvári kir. bíróság 1317—1896. sz. végzése folytán 64 frt 51 kr tőkekövetelés, ennek 94 frt 51 kr 1895. nov. hó 3. napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 28 frt 88 krban bíróság már megállapított költségei erejéig Ozd községében végrehajtást szenvedettek lakásán leendő eszközzésére 1896. évi október 5. napjának d. e. 10 órája határidőül kintűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénz fizetés mellett a legtöbbet ígérnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Maros-Ujvárt, 1896. évi szeptember hó 20-ik napján.

Dergán János,

kir. bírósági végrehajtó.

853—96 1—1

598—1896. bv. sz.

Arverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagyenyedi kir. járásbíró 428, 280, 329—896. számú végzése által es kir. szab. Hermancezi papírgyárnak Horatsik János ellen 140 frt 94 kr tőke és járulékaik erejéig kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság foglalt és 365 frt 72 kr-ra becsült bolti árucikkek és a nagyenyedi kir. járásbíró 6770 és 5444—895. sz. a. felül foglalt összes ingókból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak. Mely árverésnek az 5994—896. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Nagy-Enyeden a

városháza előtt leendő eszközzésére 1896. évi okt. 9-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kintűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt N.-Enyeden, 1896. évi szept. hó 14-én.

Gajzágó Simon,

kir. bírósági végrehajtó

854 1—1

Alsófehérvármegye főispánjától.

Sz. 745—896.

főisp.

Pályázati hirdetmény.

A kormányzatomra bizott Alsófehérvármegye központi tisztviselő karában **egy aljegyzői és a pénztárellenőri** állás az őszi rendes közgyűlésen betöltendő lévén, ezen állásokra ezennel pályázatot hirdetek és felhivom mindazokat, kik ezen és pedig az aljegyzői 850 frt évi fizetéssel és 150 frt lakbérrel, vagy az ellenőri 850 frt évi fizetés, 150 frt lakbér illetményekkel egybekötött állások valamelyikét elnyerni óhajtják, hogy kellően felszerelt és családi állapotu-

kat, eddigi alkalmaztatásukat, úgy az 1883. évi I. t.-cz. 3. §. és illetőleg 19-ik §-ában előírt képzettségüket igazoló okmányaikkal felszerelt pályázati kérvényeiket hozzám **folyó évi október hó 15-ig** terjesszék be.

Nagy-Enyeden, 1896. szept. 16.

Zeyk Dániel,

főispán.

851 2—3

Ajánlok felenyedi rak-táromból **első osztályu TÉGLÁT** 1000 drbként 13 frtért. Megrendeléseket elfogad szentkirály-utczai faraktári irodám.

N.-Enyed, 1896. szept. 7.

Tisztelettel
831 4—5 **KLEMM PÁL.**

Ujságírók lapja!!

845 2—3

Ujságírók lapja!!

Budapesti Napló

A magyar sajtóban páratlan az a siker, amelyet a

Budapesti Napló

mindjárt első megjelenésekor aratott és az egész világ sajtójában példa nélkül való, hogy egy szerkesztőség maga **alapított volna és adna ki** politikai napilapot.

A BUDAPESTI NAPLÓ

a szerkesztőség tulajdona, nem adta magát semmiféle vállalkozás rendelkező hatalma alá. Független tehát felfelé is, lefelé is minden irányban.

A BUDAPESTI NAPLÓ

a magyar intelligencia lapja. Politikája a legtisztább szabadelvűségnek és a magyar nemzet igazainak útján halad.

A BUDAPESTI NAPLÓ

amelyet a Pesti Napló július 30-án **testületileg kilépett szerkesztősége alapított**, hasábjain egyesíti a magyar politikai, irodalmi és zsurnalisztikai élet legelőkelőbb neveit.

A Budapesti Napló főszerkesztője: Vészi József. * A Budapesti Napló felelős szerkesztője: Braun Sándor.

A Budapesti Napló belső dolgozótársai:

Ábrányi Emil
Clair Vilmos
Cseri Gyula
Erős Gyula

Fái Béla
Gergely István
Holló Márton
Horváth Elemér

Janovics Pál
Dr. Kovács Jenő
Lyka Károly

Márkus József
Merkl Adolf
Dr. Márton Miksa
Papp Dániel

Pekár Gyula
Dr. Soltész Adolf
Sváb Tivadár
Thury Zoltán

A szerkesztőséghez csatlakozik a külső munkatársak, cikkírók és tárczairók díszes sora:
Ágai Adolf, Bessenyei Ferencz, Békefy Antal, Eötvös Károly, dr. Hagara Viktor, Feszl Géza, dr. Halász Ignác, Kupa Árpád, Malonyay Dezső, Munkácsy Kálmán, Szabóné-Nogáll Janka, Szana Tamás, Szántó Kálmán, Tömörkényi István.

A BUDAPESTI NAPLÓ

rovatai gazdagok, értesülései kitűnőek. Az egész újság friss, eleven, temperamentumos és minden rovatában az izlést, az előkelőséget és a megbízhatóságot ismeri legfőbb törvényének.

A Budapesti Napló

egyedüli jogosított magyar kiadásban közli Georges Ohnet világhírű francia írónak „Hiábavaló gazdagság” című remek regényét, amelynek összes eddigi folytatásait megküldjük ujonnan belépő előfizetőinknek.

Előfizetés: egész évre 14 frt, félévre 7 frt, negyedévre 3 frt 50 kr, egy óra 1 frt 20 kr.

Mutatványszámokat nyolcz napig ingyen küld a kiadóhivatal.

Szerkesztőség: Ferencz-körut 28. Kiadóhivatal: Teréz-körut 41.

Olvassa mindenki az újságírók lapját: a **Budapesti Naplót.**

Karácsonyi ajándéknul a „Pesti Hírlap” nagy hépes Naptára.

PESTI HIRLAP

POLITIKAI NAPILAP

Példányszám 50,000.

Mutatványszámokat ingyen.

Munkatársak:

Jókai Mór, Mikszáth Kálmán, dr. Kenedi Géza felelős szerkesztő, Borostyáni Nándor, Kozma Andor (Koboz), Morgenstern Gusztáv, Murai Károly, Sas Ede, Kóbor Tamás stb.

Előfizetési díj:

Csak PESTI HIRLAP		PÁRISI DIVAT-tal együtt	
Egy évre	14.—	Egy évre	18.—
Fél évre	7.—	Fél évre	9.—
Negyed évre	3.50	Negyed évre	4.50

Minden hóban jegyzéknapló.

Kiadóhivatal: Budapest, váczi-körut 78. szám.

486 2-2

Báli, menyasszonyi öltözetek.

Egyszerű öltözetek párisi ízléssel.

MUTATVÁNYSZÁM INGYEN!

PÁRISI DIVAT

Megjelenik hetenként egyszer.

Szines élő modellek után készült fény-nyomatu képekkel, szabásrajzok, kézimunkák, illusztrált regények stb.

Takarékosság izlés mellett.

Kimerítő magyarázat.

Legszebb és legolcsóbb magyar divatlap.

Előfizetési díj:

csak PÁRISI DIVAT		PESTI HIRLAP-pal együtt	
Egész évre	8.—	Egész évre	18.—
Fél évre	4.—	Fél évre	9.—
Negyed évre	2.—	Negyed évre	4.50

Kiadóhivatal: Budapest, váczi-körut 78. sz.

846 2-2